

ROMANIAȚA ROMĂNILOR
ÎN VIZIUNEA ISTORICILOR

ISTORIE

**GHID DE PREGĂTIRE INTENSIVĂ
PENTRU ADMITEREA LA
ACADEMIA DE POLIȚIE**

ROMÂNITATEA ROMÂNILOR ÎN VIZIUNEA ISTORICILOR.....	3
CUVINTE-CHEIE	3
REPERE CRONOLOGICE.....	4
TESTE	12
SECOLUL XX ÎNTRE DEMOCRAȚIE ȘI TOTALITARISM. IDEOLOGII ȘI PRACTICI POLITICE ÎN ROMÂNIA ȘI ÎN EUROPA	31
CUVINTE-CHEIE	31
REPERE CRONOLOGICE.....	33
TESTE	39
CONSTITUȚIILE DIN ROMÂNIA	55
CUVINTE-CHEIE	55
REPERE CRONOLOGICE.....	57
TESTE	60
AUTONOMII LOCALE ȘI INSTITUȚII CENTRALE ÎN SPAȚIUL ROMÂNESC (SECOLELE IX-XVIII)	78
CUVINTE-CHEIE	78
REPERE CRONOLOGICE.....	81
TESTE	86
STATUL ROMÂN MODERN: DE LA PROIECT POLITIC LA REALIZAREA ROMÂNIEI MARI (SECOLELE XVIII-XX)	104
CUVINTE-CHEIE	104
REPERE CRONOLOGICE.....	106
TESTE	117
ROMÂNIA POSTBELICĂ. STALINISM, NAȚIONAL-COMUNISM ȘI DISIDENȚĂ ANTICOMUNISTĂ.....	135
CUVINTE-CHEIE	135
REPERE CRONOLOGICE.....	138
TESTE	143
SPAȚIUL ROMÂNESC ÎNTRE DIPLOMAȚIE ȘI CONFLICT ÎN EVUL MEDIU ȘI LA ÎNCEPUTUL MODERNITĂȚII.....	161
CUVINTE-CHEIE	161

REPERE CRONOLOGICE.....	162
TESTE.....	171
ROMÂNIA ȘI CONCERTUL EUROPEAN; DE LA CRIZA ORIENTALĂ LA MARILE ALIANȚE ALE SECOLULUI XX.....	188
CUVINTE-CHEIE	188
REPERE CRONOLOGICE.....	190
TESTE.....	196
ROMÂNIA ÎN TIMPUL „RĂZBOIULUI RECE”.....	214
CUVINTE-CHEIE	214
REPERE CRONOLOGICE.....	216
TESTE.....	220
RĂSPUNSURI LA TESTE.....	274
ROMANITATEA ROMÂNILOR ÎN VIZIUNEA ISTORICILOR.....	274
SECOLUL XX ÎNTRE DEMOCRAȚIE ȘI TOTALITARISM. IDEOLOGII ȘI PRACTICI POLITICE ÎN ROMÂNIA ȘI ÎN EUROPA	274
CONSTITUȚIILE ROMÂNIEI	274
AUTONOMII LOCALE ȘI INSTITUȚII CENTRALE ÎN SPAȚIUL ROMÂNESC (SECOLELE IX-XVIII).....	275
STATUL ROMÂN MODERN: DE LA PROIECT POLITIC LA REALIZAREA ROMÂNIEI MARI (SECOLELE XVIII-XX)	275
ROMÂNIA POSTBELICĂ. STALINISM, NAȚIONAL-COMUNISM ȘI DISIDENȚĂ ANTICOMUNISTĂ.....	276
SPAȚIUL ROMÂNESC ÎNTRE DIPLOMAȚIE ȘI CONFLICT ÎN EVUL MEDIU ȘI LA ÎNCEPUTUL MODERNITĂȚII	276
ROMÂNIA ȘI CONCERTUL EUROPEAN; DE LA CRIZA ORIENTALĂ LA MARILE ALIANȚE ALE SECOLULUI XX.....	277
ROMÂNIA ÎN TIMPUL „RĂZBOIULUI RECE”.....	277
RĂSPUNSURI TESTE FINALE	277

ROMANITATEA ROMÂNILOR ÎN VIZIUNEA ISTORICILOR

CUVINTE-CHEIE

Ager publicus = pământ public, la romani, provenit din cuceriri și exproprieri în Italia și în provincii.

Autohtoni = băștinași de loc dintr-o anumită țară (regiune) care s-au format și s-au dezvoltat pe teritoriul unde trăiesc și în prezent.

Continuitate = persistența populației băștinașe (dacii și daco-romanii) pe teritoriul vechii Dacii.

Dialect = particularitate locală (teritorială) a unei limbi.

Emigrare = părăsirea țării de origine pentru a se stabili într-o altă țară.

Etnogeneză (aici) = procesul de formare al unui popor.

Grai = unitate lingvistică subordonată dialectului, caracteristică pentru o regiune mai puțin întinsă (ex. graiul moldovenesc, muntenesc, ardelenesc).

Idiom = termen general care denumește o unitate lingvistică (limbă, dialect sau grai). Sistem lingvistic, cu structură și cu trăsături proprii, vorbit de un anumit grup etnic.

Imigrare = deplasarea și stabilirea într-o țară străină.

Imigraționism = curent în istoriografie care se opune ideii continuității de locuire a poporului român în spațiul fostei provincii Dacia de la formarea sa și până azi.

Interpretatio romana = contopirea unor zei ai dacilor cu zeitățile romane.

Istoriografie = totalitatea scrierilor istorice dintr-o anumită țară sau dintr-o anumită perioadă determinată de timp; totalitatea lucrărilor istorice privitoare la o problemă.

Limba protoromână = numită și română comună, română primitivă, străromână, este considerată de lingviști o limbă unitară din care s-au desprins ulterior dialectele limbii române: dacoromân, aromân, meglenoromân și istroromân.

Limes = sistem de apărare folosit de romani, frontieră a Imperiului Roman.

Misionar = persoană care propovăduiește o nouă religie pe un teritoriu.

Protocronism = curent de idei preocupat să pună în valoare prioritatea unor idei, teme etc. *Protocronismul (din greacă, în traducere „primul timp, strătimpul”)* este o tendință modernă în naționalismul cultural universal. Termenul a început să circule în România în anii '70 și voia să delimiteze un curent ideologic care sublinia caracterul unic și pionieristic al culturii române. În dezvoltarea sa, protocronismul a luat o valență puternic naționalistă, instrumentată politic de regimul Ceaușescu, care promova un trecut idealizat al țării, trecând peste regulile cercetării științifice și recurgând la date și surse îndoielnice, care puteau legitima mai ușor teoriile protocroniste.

Romanitate = spațiu etnolingvistic care cuprinde popoarele romanice; caracter romanic al unui popor sau al unei culturi; origine, descendență romană.

Romanitate orientală = spațiu etnolingvistic ce reunește totalitatea populațiilor de limbă latină din partea de est a Imperiului Roman.

Romanitatea românilor = ideea despre descendența romană a românilor. Din ansamblul acestei categorii istorice mai fac parte idei înrudite și adiacente cum ar fi: stăruința elementului roman în Dacia postaugustiniană, unitatea de neam a românilor, latinitatea limbii române, esența romană a unor obiceiuri și datini populare, conștiința românilor despre originea lor romană.

Romanizare = proces de preluare selectivă a trăsăturilor culturale romane (limbă, port, tradiții) de către populația autohtonă cucerită.

Sincretism religios = fenomen religios care constă în contopirea unor zei asemănători, dar de origine diferită, într-o singură divinitate.

Supplex = cerere, plângere, petiție.

Școala Ardeleană = mișcare ideologică și culturală iluministă a intelectualității românești din Transilvania de la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea.

Școala Latinistă = este un curent apărut în lingvistica și filologia română din a doua jumătate a secolului al XIX-lea care a continuat unele idei ale Școlii Ardelene. August Treboniu Laurian a fost corifeul curentului latinist.

Teoria autohtonistă = subliniază originea latină și vechimea românilor pe aceste meleaguri și a fost susținută atât de istoriografia românească, cât și de cea străină.

Teorie istoriografică = ansamblu de idei care explică desfășurarea unor evenimente și procese istorice.

Teoria puristă = teoria puristă neagă rolul dacilor în etnogeneza susținând că românii provin numai din romani.

Vlahi = nume consemnat în documentele externe care desemnează populația de limbă romanică de la nordul și sudul Dunării.

REPERE CRONOLOGICE

Epoca înainte de Hristos (î.Hr.)

514 î. Hr. – Herodot ne dă prima știre istorică despre geții dobrogeni.

Sec. II î.Hr. – pătrunderea primelor elemente ale civilizației romane în spațiul locuit de geto-daci.

Sec. I î.Hr. – sec. I d.Hr. – perioadă în care legăturile daco-romane s-au intensificat.

Sec. I î.Hr. – începe epoca clasică a civilizației geto-dace.

Sec. I î.Hr. (82-44) – domnia regelui Burebista, întemeietorul statului dac.

Sec. I î.Hr. – Caesar folosește termenul *volcae* pentru desemnarea unui trib al galilor romanizați.

A doua jumătate a sec. I î.Hr. – sec. I d.Hr. – etapa preliminară a romanizării.

A doua jumătate a sec. I î.Hr. – primele campanii militare ale statului roman la Dunărea de Jos (Dobrogea).

- 46 d.Hr.** – Dobrogea este anexată provinciei romane Moesia.
- 81** – Domițian ajunge împărat la Roma.
- 87** – Decebal preia tronul regatului dac.
- 87-88** – confruntări între Decebal și Domițian.
- 89** – pacea prin care Dacia devine regat clientelar Romei.
- 98** – Marcus Ulpius Traianus ajunge împărat la Roma.
- 101-102** – primul război daco-roman.
- 105-106** – al doilea război daco-roman.
- 106** – Dacia devine provincie imperială romană. Începutul etapei principale a romanizării.
- Sec. II-III** – perioada când s-a realizat procesul romanizării lingvistice și culturale, când o mare parte din teritoriul de astăzi al României era cuprins în provinciile Dacia și Moesia.
- 271 – 275** – părăsirea Daciei de către romani.
- Sec. III-VI** – prima etapă a marilor migrații.
- Sec. III** – monumentele funerare cu însemne paleocreștine de la Cășeiu (stela funerară), Potaissa, Apulum.
- 284** – Dioclețian organizează provincia Scythia Minor în Dobrogea.
- 306-337** – domnia împăratului Constantin cel Mare.
- 313** – împăratul Constantin cel Mare, prin Edictul de la (Mediolanum) Milano, acordă libertate de cult creștinilor din imperiu.
- Sec. IV** – Constantin cel Mare restaurează temporar autoritatea imperială la nord de Dunăre.
- Sec. IV-V** – creștinarea masivă a daco-romanilor.
- 391** – împăratul Teodosius interzice cultele păgâne, creștinismul devenind religie oficială în Imperiul Roman.
- Sec. IV** – donariul de la Biertan cu inscripția *Ego Zenovius votum posui* (piesă paleocreștină care atestă creștinarea daco-romanilor).
- Sec. IV** – Eutropius, în *Istoria romană*, afirmă că Dacia a fost secătuită de bărbați și că au fost aduși coloniști *din toată lumea romană*.
- Sec. IV** – Priscus Panites, diplomat și istoric bizantin, este trimis în anul 448 cu solie la Atila, căpetenia hunilor, cu care prilej trece pe teritoriul țării noastre descriind unele obiceiuri ale daco-romanilor. El scrie lucrarea *Istoria goților*.
- 527-565** – Domnia împăratului Justinian.
- Sec. VI** – împăratul Justinian restaurează temporar autoritatea imperială la nord de Dunăre.
- Sec. VI** – pătrunderea slavilor în spațiul intra și extracarpatic.
- Sec. VI** – crucea de aur de la Histria.
- 587** – pentru acest an, Theophanes Confesorul (760-817), cronicar bizantin, în *Chronographia* (operă în care faptele sunt prezentate strict cronologic), menționează expresia „**torna, torna, fratre**”, în care mai mulți istorici și filologi văd cea dintâi menționare a limbii române.

602 – limesul dunărean cedează și slavii se revarsă în Peninsula Balcanică. Ruperea legăturilor dintre romanitatea răsăriteană și cea occidentală. În acest context, romanitatea orientală va fi reprezentată de poporul român.

610 – limba greacă devine limbă oficială în Imperiul Bizantin.

Sec. VII – împăratul Mauricius, în tratatul militar *Strategikon*, menționează pe români. Este prima mențiune documentară despre identitatea etnică a românilor.

Sec. IV-VIII – limba latină vulgară se transformă în limba protoromână.

Sec. VII-VIII – latina populară vorbită de populația romanizată din Dacia și Moesia s-a transformat în limba română.

Sec. VIII – se încheie perioada de formare a poporului român și a limbii române (desăvârșirea etnogenezei românești).

Sec. VIII-IX – cultura Dridu evidențiază încheierea în linii generale a perioadei de formare a poporului român și a limbii române.

Sec. IX-X – limba slavonă devine limbă liturgică în biserică și limbă de cancelarie în Evul Mediu în Țările Române (până în secolele XIV-XV).

Sec. IX – *Geografia armeană* a lui **Moise Chorenati** amintește țara *Balak*.

Sec. IX – cronica turcă *Oğüzname* menționează o țară a valahilor (*Ulak ili*).

Sec. X – împăratul Constantin al VII-lea Porfirogenetul (912-959), în lucrarea *Despre administrarea imperiului*, amintește de așezarea slavilor în Balcani, înfățișează întrepătrunderea lumii slave cu cea românească străveche, numindu-i pe cei din urmă cu termenul de *romani*, în vreme ce pentru bizantini folosește denumirea de *romei*.

971 – Imperiul Bizantin revine la Dunărea de Jos prin organizarea *Themei Paristrion* (*Paradunavon, Dobrogea*).

980 – împăratul Vasile al II-lea Macedoneanul, în corespondența sa, face prima menționare a termenului de *vlahi*, termen care desemna un străin, un neslav de limbă romanică, deci termenul prin care era denumită vechea populație românească. Termenul a cunoscut apoi diferite variante: *vlah* la bizantini și la slavii sudici, *voloh* la slavii răsăriteni, *valachus* în lumea latino-catolică apuseană, *blach* la unguri, unde s-a transformat repede în *oláh* etc.

Sec. X – se încheie asimilarea slavilor rămași în spațiul carpato-danubiano-pontic.

1020 – următoarea menționare a vlahilor, într-un act emis de același împărat Vasile al II-lea Macedoneanul.

Sec. XI – în *Sfaturile și povestirile* lui Kekaumenos sunt menționați vlahii care trăiau în apropierea Dunării și pe Sava.

Sec. XI – geograful persan Gardizi, în tratatul intitulat *Podoaba istoriilor*, oferă informații despre poporul român așezat între Dunăre și un munte mare.

Sec. XII – Ioan Kinnamos, secretar al împăratului Manuel Comnenul, descrie o campanie bizantină împotriva maghiarilor în 1167 în lucrarea *Epitome*. Vorbind despre participarea la această campanie, cronicarul spune despre vlahi: „se zice că sunt coloni veniți demult din Italia”.

Sfârșitul sec. XII – în cronica sa *Gesta Hungarorum* (*Faptele ungurilor*), notarul anonim al regelui Ungariei Bela al III-lea afirmă că, la sosirea lor în Pannonia, ungurii i-au găsit pe „blachi, adică păstorii romanilor”.

- Începutul sec. XIII** – în corespondența dintre papa Inocențiu al III-lea și Ioniță cel Frumos, ideea romanității românilor este un adevărat leit motiv.
- Sfârșitul sec. XIII** – cronicarul maghiar Simon de Kéza, în *Gesta Hunnorum et Hungarorum*, nota că în vremea lui Attila „vlahii care au fost păstorii romanilor” au rămas de bunăvoie în Pannonia.
- Sec. XIV** – formarea statelor medievale românești.
- Sec. XIV-XV** – datorită pericolului expansiunii otomane, romanitatea orientală va intra în sfera unei întinse și complexe zone a conștiinței. Astfel, romanitatea românilor este afirmată de umaniștii veacului al XV-lea.
- 1380-1459** – Poggio Bracciolini este primul umanist italian care afirmă originea romană a poporului român. De menționat că era pentru prima oară când s-a argumentat latinitatea limbii române cu probe culese direct din spațiul românesc de cunoscători ai limbii latine.
- 1392-1463** – Flavio Biondo, secretar apostolic și erudit umanist, afirmă originea romană a poporului român.
- 1458-1464** – Enea Silvio Piccolomini, papă sub numele de Pius al II-lea, a fost umanistul italian care a contribuit cel mai mult la răspândirea teoriei despre originea romană a poporului român. În legătură cu textele referitoare la Țările Române, amintim faptul că el și-a cules informațiile de la misionarii dominicani și franciscani. Pius al II-lea a influențat ca nici un alt istoric opiniile despre originile romane ale poporului român.
- Mijlocul sec. XV** – Demetrie Chalcocondil, atenianul stabilit în Italia împreună cu numeroși conaționali ai săi, în preajma cuceririi Constantinopolului, oferă știri despre români.
- Mijlocul sec. XV** – Laonic Chalcocondil a dat știri mult mai ample despre români, el a fost primul care, după veacuri de gândire tipic medievală, a revenit la teoria antică elină, care identifica limba cu neamul.
- 1486-1502** – Antonio Bonfini, umanist italian care a trăit ultimii ani ai vieții la curtea maghiară, a amintit în câteva locuri originea romană a neamului românesc. Ca argumente, Bonfini invoca: ruinele și inscripțiile romane, toponimele, Corvineștii și numele poporului român.
- A doua jumătate a sec. XV** – Filippo Buonaccorsi, consilier la curtea iagellonică, a călătorit în Moldova, unde, cunoscându-i pe localnici, află despre descendența românilor din coloniștii romani.
- 1508** – este introdus tiparul în Țările Române.
- 1514** – Jan Laski, episcop de Gnezno, vorbind în Conciliul din Lateran despre Moldova, a semnalat originea romană a populației.
- 1532** – Francesco della Vale își bazează afirmațiile despre romanitatea românilor pe cunoașterea directă a acestora. El scrie prima propoziție în limba română: *Știi românește?*
- 1536** – Nicolaus Olahus, umanist de faimă europeană, primul român care a susținut unitatea de neam, limbă, obiceiuri și religie a românilor în lucrarea *Hungaria*.
- 1542** – Johannes Honterus, umanist originar din Brașov, înscrie în harta sa numele Dacia pentru întreg teritoriul locuit de români.

minimalizare a factorului roman, denunțat din nou ca asupritor (*teoriile protocroniste*).

Anii 1980 – perioada polemicii cu istoricii maghiari și bulgari care contestau teoria autohtoniei și continuității, în ciuda faptului că în principiu țările lor erau „țări comuniste frățești”.

1993 – Adolf Armbruster publică lucrarea *Romanitatea românilor. Istoria unei idei*, în care face o analiză a ideii romanității românilor în istoriografia românească și universală.

1997 – Lucian Boia, reprezentant al istoriografiei de după 1989, în lucrarea *Istorie și mit în conștiința românească* susține că singura raportare incontestabilă la origini este oferită până la urmă de limbă. Esența romanică a limbii române, la care se adaugă numele de român, înclină într-un sens balanța spre romani.

TESTE

Testul 1

I. Marcați litera corespunzătoare răspunsului pe care îl considerați corect.

1. Geto-dacii fac parte din marea familie a:
 - a) celților;
 - b) grecilor;
 - c) tracilor;
 - d) ilirilor.
2. Retragera armatei și administrației romane din Dacia se face în timpul împăratului:
 - a) Hadrian;
 - b) Traian;
 - c) Marcus Aurelius;
 - d) Aurelian.
3. În secolul al IV-lea, stăpânirea romană revine la nordul Dunării în timpul împăratului:
 - a) Constantin cel Mare;
 - b) Aurelian;
 - c) Traian;
 - d) Domițian.
4. În urma romanizării s-au înregistrat mutații:
 - a) sociale;
 - b) politice;
 - c) spirituale;
 - d) demografice.
5. Obiectele paleocreștine sunt puțin numeroase din cauza persecutării noii religii în secole:
 - a) II-III d.Hr.;
 - b) IV-V d.Hr.;
 - c) VI-VIII d.Hr.;
 - d) VIII-IX d.Hr.
6. Lucrarea *Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor* a fost scrisă de:
 - a) Grigore Ureche;
 - b) Miron Costin;
 - c) Ion Neculce;
 - d) Dimitrie Cantemir.
7. Printre dialectele limbii române se numără și cel:
 - a) oltenesc;
 - b) maramureșean;
 - c) moldovenesc;
 - d) aromân.

8. La originea denumirii de vlah se află numele unui trib amintit de Caesar în lucrarea:

- a) *Strategikon*; b) *Hungaria*;
 c) *De bello Gallico*; d) *Gesta Hungarorum*.

9. Curentul de idei preocupat să pună în valoare prioritatea unor idei, teme etc. se numește:

- a) protocronism; b) umanism; c) iluminism; d) romantism.

10. Numele consemnat în documentele externe, care desemnează populația de limbă romanică de la nordul și sudul Dunării, este cel de:

- a) daci; b) geți; c) slavi; d) vlahi.

II. Marcați litera corespunzătoare ordinii cronologice pe care o considerați corectă.

11. A. Secolul înfloririi culturii medievale românești.

B. Apariția statelor medievale românești.

C. Secolul în care s-au petrecut mari transformări (Renașterea matură, descoperirea Lumii Noi, Reforma etc.).

- a) ABC; b) CBA; c) CAB; d) BCA.

12. A. Începe etapa preliminară a romanizării spațiului carpto-dunăreano-pontic.

B. Dioclețian organizează provincia Scythia Minor în Dobrogea.

C. Creștinarea masivă a daco-romanilor.

- a) ABC; b) CBA; c) CAB; d) BCA.

13. A. Donariul de la Biertan atestă existența creștinismului în stânga Dunării.

B. Dobrogea este anexată provinciei romane Moesia.

C. Perioada când s-a realizat procesul romanizării lingvistice și culturale, când o mare parte din teritoriul de astăzi al României era cuprins în provinciile Dacia și Moesia.

- a) ABC; b) CBA; c) CAB; d) BCA.

14. A. Împăratul Teodosius interzice cultele păgâne, creștinismul devenind religie oficială în Imperiul Roman.

B. Împăratul Justinian restaurează temporar autoritatea imperială la nord de Dunăre.

C. Theophanes Confesorul menționează expresia „**torna, torna, fratre**”, în care mai mulți istorici și filologi văd cea dintâi mențiune a limbii române.

- a) ABC; b) CBA; c) CAB; d) BCA.

15. A. Limba greacă devine limbă oficială în Imperiul Bizantin.

B. Priscus Panites descrie unele obiceiuri ale daco-romanilor.

C. Pătrunderea slavilor în spațiul intra și extracarpatic.

- a) ABC; b) CBA; c) CAB; d) BCA.

16. A. Kekaumenos.
 B. Vasile al II-lea Macedoneanul în corespondența sa face prima menționare a termenului de *vlahi*; și cărți
 C. *Gesta Hunnorum et Hungarorum*.
 a) ABC; b) CBA; c) CAB; d) BAC.
17. A. Anton Verancsics.
 B. Flavio Biondo afirmă originea romană a poporului român.
 C. Filippo Buonaccorsi scrie despre descendența românilor din coloniștii romani.
 a) ABC; b) CBA; c) CAB; d) BCA.
18. A. Ioan Lucius (Lučić).
 B. Valentin Frank von Frankenstein.
 C. Învățatul sas Michael Lebrecht.
 a) ABC; b) CBA; c) CAB; d) BCA.
19. A. Gheorghe Șincai dovedește mult spirit critic și o informație mai bogată, opera sa fiind plină de râvnă în susținerea adevărului despre români.
 B. Constantin Cantacuzino susține că românii țin și cred că sunt urmași ai romanilor și se mândresc cu această descendență glorioasă.
 C. Martin Opitz recunoștea originea romană a poporului român, considerând că, dintre limbile romanice, limba română este cea mai apropiată de limba latină.
 a) ABC; b) CBA; c) CAB; d) BCA.
20. A. I. Chr. Engel, istoric austriac, a turnat teoria lui Lucius în tipare noi.
 B. Petru Maior afirmă că limba română provine din latina populară.
 C. Huszti András afirma că românii sunt în Transilvania urmașii vechilor colonii romane.
 a) ABC; b) CBA; c) CAB; d) BCA.

III. Analizați conținuturile enunțurilor și marcați cu:

- a) dacă ambele enunțuri sunt adevărate și există relații cauzale între ele;
 b) dacă ambele enunțuri sunt adevărate, dar nu există relație cauzală între ele;
 c) dacă primul enunț este adevărat, iar al doilea fals;
 d) dacă primul enunț este fals și al doilea este adevărat.
21. Ca și în cazul celorlalte limbi romanice, în perioada de formare a limbii române, fondului latin i s-au adăugat cuvinte împrumutate din limbile popoarelor migratoare. Aproximativ 60% din fondul principal de cuvinte al limbii române, inclusiv vocabularul creștin de bază, provine din latina vorbită.
22. După 1989, problema romanității românilor a continuat să fie în centrul preocupărilor istoricilor. Au fost editate lucrări valoroase pe această temă, care a fost abordată cu multă obiectivitate.

23. Teoriile roesleriene au fost preluate și de manualele școlare din Ungaria secolelor XIX-XX. După Marea Unire, școala istorică și lingvistică românească a produs opere importante pentru înțelegerea etnogenezei românilor.

24. O trăsătură definitorie și în același timp cea mai importantă consecință a romanizării este dispariția treptată a graiurilor autohtone și înlocuirea lor cu latina cultă. În urma romanizării s-au înregistrat mutații etnice, lingvistice și spirituale.

25. Ideea romanității nord-dunărene s-a îmbogățit cu două elemente noi în secolul al XVI-lea. Primul este legat de începutul scrisului în limba slavonă.

26. În a doua jumătate a secolului al XVII-lea, rivalitatea austro-otomană se reflectă și în mărturiile despre români. În acest context, Ștefan Szamosközy a scris cuvinte dușmănoase la adresa românilor, negând faptul că sunt urmași ai romanilor.

27. Țara Românească a avut în epoca brâncovenească o producție istoriografică de calitate. Figura dominantă a istoriografiei muntene este stolnicul Constantin Cantacuzino.

28. Efervescenta cu care au apărut scrierile cronicarilor români a fost dublată de cronicarii sași din Transilvania, care în a doua jumătate a secolului al XVII-lea au adoptat o teorie umanistă germană cu scopul de a demonstra presupusa lor origine dacă. Lucrarea lui Roesler a fost combătută mai întâi de istoricul român A.D. Xenopol în volumul numit *Studii asupra stăruinței românilor în Dacia Traiană*.

29. Istoriografia românească a secolului al XIX-lea a evoluat însă pe coordonatele naționale trasate de Școala Latinistă.

Școala Latinistă s-a extins și în Principate, deoarece mulți ardeleni ocupau poziții importante în sistemul cultural de aici.

30. Odată cu formarea statului național român, precum și cu impunerea curentului pozitivist în cercetarea istorică, teza originii pur latine a poporului român a început să fie considerată o eroare. Începutul l-a constituit studiul lui B.P. Hasdeu intitulat *Pierit-au dacii?*